

105472 - goedkeuring stage en patroon

BESLISSING

van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten inzake de administratief beroepen van respectievelijk 3 april 2018 en 27 juni 2018 van

mr. X,

te A (hierna: "appellant 1")

en

mr. Y

advocaat te A, (hierna: "appellant 2")

gericht tegen de besluiten van 22 februari 2018 en 12 juni 2018 van de raad van de orde in het arrondissement Midden-Nederland (hierna: "raad"). Met deze besluiten wijst de raad de verzoeken van appellant 1 tot goedkeuring van de stage en patroon af (hierna: "besluiten").

Mrs. B.J.M. de Leest, T.Th.M.L. Boersema en R.J. Alderse Baas zijn ingevolge artikel 7, eerste lid, van het Mandaatbesluit AR 2015 gezamenlijk als leden van de algemene raad bevoegd om het door appellanten ingestelde administratief beroep te behandelen. Volgens het tweede lid van

genoemde bepaling is een van deze drie leden gemandateerd tot ondertekening van deze beslissing in administratief beroep.

Verloop van de procedure

1. Met het formulier 'Verzoek tot goedkeuring stage en patroon stagiaire-ondernemer' verzoekt appellant 1 op 20 november 2017, medeondertekend door appellant 2 op 29 november 2017, ingevolge artikel 3.5, tweede lid, van de Verordening op de advocatuur (hierna: "Voda") goedkeuring van de stage en de patroon. Het verzoek is aangevuld bij brief van 30 januari 2018.
2. Bij brief van 22 februari 2018 wijst de raad het verzoek tot goedkeuring van de stage en patroon af.
3. Bij brief van 3 april 2018 stellen appellanten pro-forma administratief beroep in tegen het besluit, aangevuld bij brief van 7 mei 2018.
4. Bij brief van 4 juni 2018 ontvangt de algemene raad het verweerschrift van de raad.
5. Bij brieven van 9 mei 2018, gevolgd door brieven van 8 juni 2018, informeert de algemene raad appellanten en de raad over datum, plaats en tijdstip van hoorzitting.
6. Bij brief van 12 juni 2018 wijst de raad een nieuw verzoek van 2 mei 2018 ter goedkeuring van de stage en patroon wederom af.
7. Bij brief van 27 juni 2018 stellen appellanten ook tegen het besluit van 12 juni 2018 administratief beroep in.
8. Ter zitting van 2 juli 2018 verschijnen appellanten en een lid van de raad en een stafjurist bij het bureau van de raad.

Standpunt van de raad

9. Ingevolge artikel 3.5, eerste lid, van de Voda wijst de raad het verzoek van appellant 1 tot goedkeuring van de stage en de patroon af, omdat de raad niet de overtuiging heeft dat

een goede begeleiding van appellant 1 door de beoogd patroon, appellant 2, is gewaarborgd.

10. De raad voert in zijn besluit van 22 februari 2018 het volgende aan:

- appellant 2 is reeds patroon van een stagiaire-ondernemer;
- tegen zowel appellant 2 als de stagiaire-ondernemer loopt een procedure bij de tuchtrechter;
- het aanvullend verzoek van 30 januari 2018 tot wijziging van het over de stagiaire-ondernemer te voeren patronaat, opdat appellant 2 het patronaat over appellant 1 kan voeren, biedt geen soelaas, omdat tegen appellant 2 een tuchtrechtelijke procedure loopt.

11. De raad voert in zijn besluit van 12 juni 2018 aan dat er ten opzichte van zijn eerdere besluit van 22 februari 2018 niet van nieuwe feiten of veranderde omstandigheden is gebleken. De raad is nog steeds niet overtuigd dat met appellant 2 een goede begeleiding van appellant 1 is gewaarborgd. Ten overvloede merkt de raad op dat de tuchtrechter bij uitspraak van 11 juni 2018 appellant 2 de maatregel van waarschuwing heeft opgelegd.

12. De raad voert in zijn verweerschrift samengevat het volgende aan:

- een patroon heeft tot taak de stagiaire begeleiding, voorlichting en raad te geven met betrekking tot de praktijkuitoefening in de ruimste zin van het woord en dient in zekere zin een voorbeeld te zijn voor de stagiaire;
- bij de stagiaire-ondernemer besteedt de patroon ingevolge artikel 3.13, vijfde lid, van de Voda ook aandacht aan het ondernemerschap en let daarbij op de inrichting van het kantoor, inclusief de dienstverlening aan de cliënt en de administratie;
- nu de aanhangige tuchtrechtelijke procedure juist ziet op de naar het oordeel van de raad ernstige tekortkomingen in de begeleiding door appellant 2 van de reeds bij het kantoor betrokken stagiaire-ondernemer en appellant 1 eveneens de bedoeling heeft als stagiaire ondernemer de praktijk uit te oefenen, is dat voldoende grond om het verzoek van appellant 1 af te wijzen;
- een uitvoerige motivering van het besluit kan achterwege blijven, omdat in de toelichting op artikel 3.6, eerste lid, van de Voda (situaties waarin raad goedkeuring stage en patroon kan onthouden) is opgenomen dat als een van de in het eerste lid genoemde

situaties zich voordoet de raad in beginsel kan uitgaan van de ongeschiktheid van de patroon.

Standpunt van appellanten

13. Beide appellanten verzoeken vernietiging van de besluiten van de raad en voeren daartoe de volgende gronden aan:

- de besluiten zijn in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder met het motiveringsbeginsel;
- de in de besluiten aangevoerde gronden, afzonderlijk en ook in samenhang beschouwd, zijn onvoldoende grond om te verwachten dat de begeleiding door appellant 2 tekort zal schieten;
- in artikel 3.6, eerste lid, van de Voda is een niet-limitatief toetsingskader opgenomen, hetgeen een zorgvuldige motivering van het besluit vergt;
- de bij de tuchtrechter aanhangige procedure staat geheel los van het verzoek tot goedkeuring van de stage en het over appellant 1 te voeren patronaat door appellant 2, waartoe verwezen wordt naar de toelichting op artikel 3.6, eerste lid, aanhef en onderdelen b en f, van de Voda en appellant 2 aanvoert van onbesproken gedrag te zijn.

Relevante regelgeving

14. Artikel 9b, eerste lid, van de Advocatenwet bepaalt dat iedere advocaat de eerste drie jaar na zijn beëdiging de praktijk uitoefent onder begeleiding van een ervaren advocaat en bij deze kantoor houdt.

15. Artikel 3.5 van de Voda ziet op de goedkeuring door de raad van de stage en de patroon.

16. Artikel 3.6 van de Voda ziet op de beoordeling door de raad van de aanvraag tot goedkeuring van de stage en de patroon.

17. Artikel 3.13, vijfde lid, van de Voda ziet op de bijzondere aandacht die een patroon dient te geven aan de inrichting van het kantoor van een stagiaire-ondernemer inclusief de dienstverlening aan de cliënt en de administratie, de boekhouding daaronder begrepen.

18. Artikel 2 van de Beleidsregels inzake de uitvoering van hoofdstuk 3 van de Verordening op de advocatuur (hierna: "Beleidsregels") geeft nadere invulling van het bepaalde in artikel 3.6 van de Voda.

Beoordeling van het administratief beroep

Algemeen

19. Ter zitting van 2 juli 2018 stemmen appellanten en de raad ermee in om met het oog op de proces economie de beide administratief beroepschriften gezamenlijk te behandelen en tot één beslissing in de beide beroepen te komen. Omdat de beide besluiten qua strekking gelijk zijn, is het voor de raad, gelet op dit procedurevoorstel, niet bezwaarlijk dat alleen ter zake van het eerste besluit een verweerschrift is ingediend.

20. Elk van de appellanten legt ter zitting pleitaantekeningen over. Deze worden als hier ingelast beschouwd.

21. Met de weigering van 22 februari 2018 tot goedkeuring van de stage en de patroon heeft de raad appellant tevens de inschrijving op het tableau geweigerd. Appellant 2 voert aan tegen laatstbedoelde weigering ingevolge artikel 5 van de Advocatenwet beklag te hebben aangetekend bij het hof van discipline en het hof te hebben verzocht om de behandeling van het beklag aan te houden in verband met de (toen) nog lopende procedure bij de raad van discipline.

22. In het administratief beroep van 27 juni 2018 wordt gesproken over een nieuw verzoek om beëdiging. De algemene raad, gelezen de overgelegde stukken, en gelet op mondelinge toelichting daarop ter zitting, stelt vast dat niet weersproken is dat het eerste besluit tot weigering van de raad om het verzoek tot inschrijving op het tableau in behandeling te nemen, onherroepelijk is geworden .

23. Hierna gaat de algemene raad in op de door appellanten gestelde strijd van de beide besluiten met het motiveringsbeginsel (i), de uitspraak van de raad van discipline in het ressort Arnhem-Leeuwarden van 11 juni 2018 (ii) en de rechtsgebieden die worden

bestreken door het kantoor Z (iii). Ten slotte staat de algemene raad stil bij artikel 2, negende lid, van de Advocatenwet (iv).

Motiveringsbeginsel (i)

24. Appellanten stellen dat de besluiten in strijd zijn met de beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder met het motiveringsbeginsel. Omdat appellanten niet nader uitweiden over andere beginselen van behoorlijk bestuur dan het motiveringsbeginsel beperkt de algemene raad zich in zijn beoordeling van deze beroepsgrond in hoofdzaak tot laatstgenoemd beginsel van behoorlijk bestuur.

25. In zijn besluiten geeft de raad aan niet overtuigd te zijn dat een goede begeleiding door appellant 2 aan appellant 1 is gewaarborgd. De raad baseert zijn besluiten op het bepaalde in artikel 3.6, eerste lid, van de Voda, in het bijzonder de onderdelen b en e. De raad overweegt daarbij dat appellant 2 reeds patroon is van een andere stagiaire-ondernemer en dat met betrekking tot appellant 2 en diens kantoor onregelmatigheden zijn geconstateerd waar ook genoemde stagiaire-ondernemer bij is betrokken. Ter zake van het verzoek van appellanten om het patronaat over laatstgenoemde stagiaire-ondernemer "over te zetten" naar een andere bij het kantoor betrokken advocaat, opdat appellant 1 onder begeleiding van appellant 2 de praktijk kan uitoefenen als stagiaire-ondernemer, verwijst de raad naar zijn tweede afwijzingsgrond, die wat de raad betreft opportuun blijft, zelfs als de verzochte wijziging van het patronaat zou worden goedgekeurd.

26. Appellanten brengen naar voren dat, nu artikel 3,6, eerste lid, van de Voda zodanig is geformuleerd dat de raad in voorkomend geval kan bepalen dat goedkeuring aan de stage en de patroon wordt onthouden, op de raad een zware motiveringsverplichting rust waaruit blijkt dat de raad alle bij zijn beslissing betrokken belangen heeft afgewogen en die afweging niet leidt tot een onevenredigheid in verhouding tot de met de besluiten te dienen doelen.

27. Naar aanleiding van de voorgaande overweging merkt de algemene raad op dat het doel van artikel 3.6 van de Voda is gelegen in de kwaliteit van de advocatuur en daarmee een goede rechtsbedeling. Het is juist de kwaliteit van de advocatuur die vereist dat aan de patroon hoge eisen worden gesteld. Deze is immers degene die de stagiaire onder zijn hoede heeft en er in zijn begeleiding op moet toezien dat de stagiaire niet alleen voldoet aan de kwantitatieve vereisten om in aanmerking te komen voor de stageverklaring, maar zeker ook op de kwalitatieve vereisten zoals de advocatuurlijke attitude. Het is juist dit

laatste aspect dat de raad zorgen baart waar het betreft de begeleiding door appellant 2 en waarop hierna nader wordt ingegaan.

28. De algemene raad gaat mee met appellanten waar zij in zijn algemeenheid stellen dat in geval van een zogenoemde 'kan-bepaling' een duidelijke motivering van een besluit vergt, welke motivering het besluit kan dragen. Dit ligt evenwel genuanceerder als een bestuursorgaan ten behoeve van de uitoefening van zijn discretionaire bevoegdheid beleidsregels in de zin van artikel 1:3, vierde lid, van de Awb vaststelt. In dat geval kan het bestuursorgaan volstaan met een beperkte motivering onder verwijzing naar de gepubliceerde beleidsregel.

29. De algemene raad constateert dat ter zake van artikel 3.6 van de Voda door de toenmalige raad van toezicht op 18 december 2014 beleidsregels inzake de uitvoering van hoofdstuk 3 van de Verordening op de advocatuur (hierna: "beleidsregels") zijn vastgesteld , welke in werking zijn getreden op 1 januari 2015 en gepubliceerd op de website van de orde van advocaten {thans) Midden-Nederland .

30. De algemene raad stelt vast dat de raad voor de motivering van zijn besluiten aansluiting vindt bij artikel 2, vierde lid, van de beleidsregels voor zover het betreft de beperking van het aantal stagiaires per patroon, en bij artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel b, respectievelijk derde lid, aanhef en onderdeel b, van de beleidsregels ter zake van de begeleiding in kwalitatieve zin door appellant 2. Voorts leest de algemene raad in artikel 2, tweede lid, aanhef, van de beleidsregels een imperatieve formulering. Daaruit blijkt dat de raad tot de weigering van de goedkeuring van de stage en de patroon kon komen, zeker nu de tuchtrechter op 11 juni 2018 uitspraak heeft gedaan, leidend tot een waarschuwing voor appellant 2 en een berisping voor de stagiaire-ondernemer waarover laatstgenoemde thans het patronaat voert. Daarmee faalt het betoog van appellanten dat ziet op schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, in het bijzonder van het motiveringsbeginsel.

Uitspraak van de raad van discipline in het ressort Arnhem- Leeuwarden van 11 juni 2018 (ii)

31. Ter zitting licht appellant 2 toe tot welke procedures een eventuele ongegrondheid van de voorliggende administratief beroepen wat hem betreft kunnen leiden. De algemene raad stelt voorop zich voor de beoordeling van bedoelde beroepen niet te laten leiden door eventueel door appellant 2 te nemen vervolgstappen.

32. Vaststaat dat de tuchtrechter uitspraak heeft gedaan naar aanleiding van een tweetal ingediende dekenklachten, welke een directe relatie hebben tot de gefinancierde rechtsbijstand. Beide appellanten geven aan dat het om een incident ging. Appellant 2 zegt inmiddels te hebben geleerd van deze naar zijn zeggen uit de hand gelopen kwestie. Voorts voert de laatste aan al dertig jaar advocaat te zijn en nimmer met de tuchtrechter in aanraking te zijn geweest. Over het 'incident' is hij in de richting van appellant 1 steeds transparant geweest. Appellant 2 ontkent de zaak te bagatelliseren en zegt de kwestie zeer te betreuren, te meer omdat hij al zovele jaren werkzaam is op het gebied van de gefinancierde rechtsbijstand.

33. De algemene raad neemt de uitspraak van de tuchtrechter hoog op. Zonder op de zaak inhoudelijk in te gaan, wijst de algemene raad op de imagoschade die deze uitspraak heeft op de advocatuur in relatie tot de gefinancierde rechtsbijstand, juist nu dat onderwerp bij de politiek onder het vergrootglas ligt en de NOvA zich vergaande inspanningen getroost om de gefinancierde rechtsbijstand hoog op de politieke agenda te zetten en dit ook met verschillende publieksuitingen kenbaar maakt. Waar de NOvA integriteit in alle opzichten al hoog in het vaandel heeft staan, geldt dit zeker voor gefinancierde rechtsbijstand waar absolute integriteit noodzakelijk is. De algemene raad concludeert dan ook dat appellant 2 met de uitspraak van de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden van 11 juni 2018 op zichzelf al reden is om de goedkeuring van de stage en de patroon aan appellanten te weigeren. Met bedoelde uitspraak is appellant 2 niet meer van onbesproken gedrag, zoals hij aangeeft in zijn beroepschrift.

Rechtsgebieden (iii)

34. Gevraagd naar de reden van appellant 1 om te kiezen voor het kantoor Z antwoordt betrokkene al vele jaren werkzaam te zijn bij het Juridisch Loket en dus bekend met het stelsel van gefinancierde rechtsbijstand. Daarnaast convenieert de vestigingsplaats van het kantoor appellant 1 en complementeren de rechtsgebieden waarop de onderscheiden advocaten binnen het kantoor werkzaam zijn elkaar.

35. Desgevraagd verklaart appellant 1 dat aanvankelijk de leerlijn major burgerlijk recht de voorkeur had, maar dat nu meer de focus is gericht op bestuursrecht met een minor arbeidsrecht.

36. De algemene raad is niet gebleken dat appellant 2 zich toelegt op de rechtsgebieden personen en familierecht en erfrecht. Waar de patroon ingevolge artikel 3.13, eerste lid, van de Voda de stagiaire leiding, voorlichting en raad geeft met betrekking tot de praktijkuitoefening in de ruimste zin van het woord ligt het in de rede dat de rechtsgebieden van patroon en stagiaire ten minste enigerlei aansluiting te hebben. Nu daarvan, gehoord appellant 1, niet is gebleken, acht de algemene raad ook in dat opzicht de weigering van de goedkeuring van de stage en de patroon een juiste beslissing van de raad.

Artikel 2, negende lid, van de Advocatenwet (iv)

37. Ter zitting refereert de raad nog aan artikel 2, negende lid, van de Advocatenwet in de zin dat met het onherroepelijk worden van de beslissing van de raad tot weigering van het in behandeling nemen van het beëdigingsverzoek van 20 november 2017 van appellant 1, het beëdigingsverzoek van laatstgenoemde van 2 mei 2018 niet in behandeling kan worden genomen. De raad geeft aan dat alleen in het geval appellant 1 in een ander arrondissement kantoor gaat houden beëdiging mogelijk is door de raad van de orde van dat betreffende arrondissement.

38. Gelet op de tweede volzin van artikel 2, negende lid, van de Advocatenwet stelt de algemene raad vast dat binnen een jaar na het door de raad geweigerde verzoek een nieuw verzoek tot beëdiging ook in behandeling kan worden genomen indien sprake is van een wijziging in de omstandigheden. De algemene raad stelt kan zich voorstellen dat als appellant 1 een andere patroon zou vinden dit feit kan worden aangemerkt als een wijziging in de zin van artikel 2, negende lid, van de Advocatenwet.

Conclusie

Met inachtneming van de overgelegde stukken en de mondelinge toelichting daarop door appellanten en de raad concludeert de algemene raad de administratieve beroepen op alle door appellanten aangevoerde gronden ongegrond .

Beslissing

De algemene raad verklaart de administratief beroepen ongegrond.

Aldus gedaan te Den Haag op 25 juli 2018 .

Overeenkomstig het namens de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten genomen besluit,

Voor deze,

Mr. B.J.M. de Leest

lid algemene raad

Tegen deze beslissing kunnen belanghebbenden binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.

Deze beslissing is verzonden op 25 juli 2018.

Bijlage: verslag van de hoorzitting van 2 juli 2018.